

שמעון אדף והחתולה הכושית, בחייאת וריאציה על "דירה להשכיר" של לאה גולדברג

זה הסיפור של אחי, אבל אני מספר אותו.

*

נהג המונית שהביא אותי לבניין ברחוב העמק אמר שהיה רוצה לחיות לעד בארץ פלאות חורפית, במרחב מושלג. גילוי הלב הפיל שתיקה על אחי. הנהג היה כבר גוף. על אף המזגן דבקה חולצתו לעורו.

*

לפני שנה-שנתיים חזר אחי וקרא בספרי הפילוסופיה שלו והם עניינו לו ת'תחת. הם ושמש המאכלת שלהם. הוא לא שוחח איתי, אבל שמעתי את זעקתו. אם זה הדבר שתבע את ישותו, הצטללות ההכרה עד אובדן הגוף, אם בזה אבדו לו נעוריו.

*

פעם אחרת קרא בספר שהמוח האנושי דומה לעליית גג. מכניסים שולחן וצריך לפנות כיסא. עכשיו אנחנו מזיזים רהיטים בדירתו החדשה, בקומה העליונה של המגרל, הקומה החמישית. הזיכרון, אחי אומר, אינו עניין קווי. צריך לדחוק אותו בכיוון הנכון, קדימה או לצד. מה שנדמה שרק קורה, כבר נקלט אצלנו, כבר שמור. החלון הדרומי של הדירה משקיף אל כרמים. החלון הצפוני משקיף אל שדות. אני אומר שלפעמים אני מרגיש ששום אסון לא יפתיע אותי, מובן שאחוש את כאב ההתרחשות, אבל הידיעה קודמת, שם. משהו שהכרתי קם בתוכי ומשיב, נותן לאסון צורה. תפסיק להיות הצל שלי, אחי אומר. אני מהנהן. כוחו של ההרגל חזק ממני.

*

זה לא שאמר את הדברים מפורשות, אבל הסתלקותו של מר עכבר מטרידה את אחי. לא, הוא אומר, טיב התעלומה אינו נהיר לי. מה בעצם פה השאלה.

*

הידיעה על התנדפותו של מר עכבר הגיעה אל אחי כמו ציפור ביום שרב. וחמת השמש פֶּלֶב הנבגר. או דימויים אחרים, נעימים לעין ולאוזן יותר. אחי ישב במשרדו, רגליו פשוטות על השולחן והמתין שייכנס לקוח. אז צלצל הטלפון. למה שייעלם, אחי שאל, נושים לא רדפו אותו. לא פרשיות אהבים מהעבר.

*

מר עכבר, מר עכבר, אחי אומר, לא שמת לב שמר עכבר לא מתחרז עם מספר הקומה שבה הוא גר?

*

הוא עצמו שנים שגלה למקום מים יפים. בכל זאת הוא בא. את מרגליו שלח לפניו בתחפושת. נמלה, ארנבת, חזיר, זמיר. הוא בחן את שוכנות המגדל בקפידה. כמה ערום הוא, מכל חיות השדה.

*

ברור, אחי אומר, אין כל ספק שמר עכבר נרצח. אם תרצה תוכל לרדת למרתף. הגווייה המרקיבה, העצמות, תומכים ביסודות הבית. לא זה הסוד. בשל מה המגדל, הנה שאלה מעניינת. והרי הדיירות כאן דוברות באותה שפה מוסכמת, נקיה. אם שפה אחרת מרחפת ברקע, היא לשון שחונקה. גם המסכות שהן עוטות דבקו לפניהן.

*

גועל נפש, בהמות וחיות. גברת תרנגולת מסתובבת עם נוצות. והחתולה הכושית, בחייאת. ככה להזיז את האיברים. והלחששנות והליקוקים. מה

פשר עקרות הבית הללו, חסרות הבעלים. יימח שמן, יפהפיות כלואות שהזמן הרחיק מהן הלאה.

*

אילו היה עלי לתאר רגע אחד מילדותו של אחי, הייתי ודאי בוחר ברגע סתמי. למשל, ילדים משכונה אחרת התגרו בו לשחק גולות איתם. הוא נטל אפוא את צקלון הגולות שלו ויצא אל הגן להיענות לאתגר. כשהגיע תורו, זמרר אחד הילדים מעל לכתפו, תִּפְּרָה מִימוֹנָה, תִּפְּרָה מִימוֹנָה, תִּפְּרָה. העצים היו עצומים בגן, מאיזה זן, ונגסו בשמים. ילד אחר, דווקא מהשכונה, אמר, תפסיק לעיין עליו, יא שְׁחַר. פתאום נכרה מרחק בין העולם ובינו. למרגלות אחי נפער פיר, או הוא עמד בקרקעיתו. כשחזר הביתה, ראיתי שמבטו חוֹרַר. אולי עבר מלאך שחור ורפרף על העיניים.

*

באמצע גרם המדרגות אחי נזכר, כמו שנזכרים בסרטים, רק בעוצמה גדולה יותר. הוא שב משיחת רעים עם התרנגולת. היא דיברה על הא ועל דא. על מה מדברות תרנגולות. שְׁלוֹם האפרוחים. הסגלגלות של הביצים. ברק הנוצות. מה סיבת משמניה של התרנגולת, שאל את עצמו ביציאה. האם המגורים בקומה ראשונה לימדו אותה עצלות, או שמא להפך. איך מלכתחילה התבצעה חלוקת הקומות. כמו בסרטים, בחזקה הוא נזכר. החיוך של הסנאית, שאותו פירש כעווית, כתסמין גמילה. כבר ידע על התמכרותה של גברת סנאית לאגוזים, התלות שלה ומאמציה לחדול. על גרם המדרגות הואר באור אחר החיוך ההוא, כששאלה, הנאים החדרים בעיניך.

*

חשבתי שכך נעשים בלשים. המרחק הפתאומי שדבר לא ישככו. ההיפתחות אל קיום אחר, גדול מן הדברים המוחשים. חשבתי שזו תאוה שלא ניתן להביא למיצויה, שנגזר עליו לנוד מפלא אל פלא. נטרתי לו על כך, לאחי.

*

אחי שוכב על מיטתו. הוא יגע. כל הימים לבלות בהסבה לטה, בפטפוטי סרק, בהתחמקות מניסיונות פיתוי. הקוקייה ביקשה לברר אצלו איזה מחדריו עומד בלא דורשים. הוא שאל מה טעמה עמה. היא צחקקה. באמת, מר יונה, מה איתך. הוא הכביד ותהה אם באה אל מר עכבר באותן בקשות. ארשת סתומה הופנתה אליו בכל פעם שעלה באוב שם הדייר הקודם. שתיקה מעיקה.

*

גם אני שומע את רעשי הרקע, את חידוד הסכינים, אחת בירך חברתה. את רחשושי השכנות. אני שומע אותן נאספות. מה יש להיאסף, אחי שואל. מי הפקיד אותן על השכרת הדירה בקומה העליונה.

*

ברח, אני לוחש לאחי, קום ונוס על נפשך. שוב אלינו, שוב לכאן. אבל אז אני זוכר את עיניו באותו יום, את המלאך השחור, את זרותם של כותלי הבית, של תמונות המשפחה, כיצד לא עלה עוד בידי השירים של אמי להקיפו, לא היה די בלחישות המצוות של אבי להניעו לפעולה.

*

הוא ניחש, אחי, בעלותו לדירה הזמנית. לא הגוויית המרקיבות, לא העצמות המלבינות במרתפים. אלא הראש, עליית הגג, הזיכרון, הם התעלומה. והפתרון כל כך פשוט, התשוקה לרוקן אותם ללא הרף, להותיר אותם מרוקנים תמיד. עוד דייר זמני, עוד ליטרת דם לעבות את האושיות, ועליית הגג נאה ביתמותה.

*

הימלט, אני צועק לאחי. לך מההמון הזה. אם לאבד את עצמך, למה בקרב נוכרים. אני מצטער. לא ידעתי כמה הרחקת. האם בגדנו במי שלא היה ביכולתנו להשתנות עמו. אבל אני, אלה שבשמם אני דובר, אנחנו משחררים אותך, משחררים. הרגע ההוא יחליק מתוכך כמו זכוכית, כמו זכוכית לא ישאיר עקבות בעולם. אוזניו של אחי ערלות. הוא נעמד, דרוך, בדריכות. עוד מעט והחור במבטו ינקוב את הדלת.